

עזון תורני שכוחי בעזה"ת אֵלֶּה הַשְּׁלֵשׁ הַתְּנָדִים

גליון 687

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח"י יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

פרשת השבוע
פרשת וארא

"ויאמר ה' אל משה אמר אל אהרן נטה את מטך והך את עפר הארץ"

וברש"י: "לא היה העפר כדאי ללקות על ידי משה, לפי שהגין עליו כשהרג את המצרי ויטמנהו בחול". ולכאורה מה הועיל העפר, הרי מיד למחרת נודע הדבר? נמצאנו למדים שגם הרגשה טובה של יום אחד, בהיותו מדמה לעצמו שניצל מחרב פרעה על ידי הטמנת המצרי בחול – גם על הרגשה מועטת זו נתחייב משה רבנו בהכרת הטוב לחול ולעפר אשר במצרים! על אחת כמה וכמה שאנחנו מחויבים בהכרת הטוב על מעשה הטבה של ממש, וביותר אם הטבה זו נמשכת שנים רבות, כמו בחיי הנישואין לאורך ימים ושנים טובות, או הטבה של הורים לילדיהם, היש גבול להכרת הטוב שמחויבים על מקרים כגון אלה? אחד ממקורביו של ראש ישיבת חברון, הגאון רבי שמחה זיסל ברוידא זצ"ל, סיפר מעשה שהתרחש בשנותיו האחרונות של ראש הישיבה. יום אחד באתי לביתו כדי לקחתו להיכל הישיבה. היה זה כבר בתקופה שבה קשתה עליו ההליכה, והטיפוס במדרגות בכפל כפלים. ראש הישיבה יצא מביתו, ירד לאיטו במדרגות, וכשהגענו אל המדרכה ברחוב, נעצר לפתע. "מה קרה?" – שאלתי את הגרש"ז, והגאון, רמז בידי שהוא צריך לעלות שוב לביתו. התפלאתי, ולא ידעתי פשר הדבר, מספר המקורב. ראש ישיבת חברון עולה שוב במדרגות, וכשהוא מתנשם ומתנשף, פותח את דלת הבית, ניגש אל המטבח, ואומר לרעיתו הרבנית: "כשיצאתי מהבית, שכחתי לומר לך שלום, לכן אני עושה זאת עכשיו" --- אמר שלום בחינניות מרובה, ויצא את הבית. אה, כמה הכרת הטוב חייב האדם לאשתו! ואם כך לעקרת הבית, על אחת כמה וכמה כפולה ומכופלת היא חובתנו להכיר טובה לבוראנו יתברך ויתעלה, המיטיב עמנו בכל רגע ורגע. וכאשר אנחנו אומרים את תפילת "נשמת כל חי", נגיע למצב שכל עצמותינו תאמרנה "ה' מי כמוך!" (הגרש"פ חשוקי חמד)

כפת האהל

בפרשה זו אנו ממשיכים לקרוא על עם ישראל השרוי בגלות מצרים. אנו רגילים לחשוב על הגלות במונחים של צער ושעבוד בעבודות פרך המשברות את הגוף ואת הנפש. אך ישנו רובד נוסף, ועמוק יותר, שהיה בגלות מצרים, והוא הגלות הרוחנית, "גלות הדעת". באו נחשוב במה ראשו של יהודי בגלות מצרים עסוק כל היום, אלו מחשבות מסתובבות לו במוחו? מטבע הדברים הוא טרוד בנושאים כמו: איך שורדים את היום הזה, איך ניצולים מהשוטר המצרי, איך מחביאים אוכל לעוד יום, איך להינצל מהמכות האכזריות של המצרים, ועוד אלפי מחשבות מסוג זה המקיפות את העבד היהודי ביום סטנדרטי בגלות מצרים. אין להם זמן וראש פנוי לשום מחשבה אחרת. עצם העיסוק והחשיבה במשך כל היום כולו מסביב לצורכי הגוף הגשמי, מטמטמת את הראש ואת הלב. הראש מונח כל היום בנושאים שבעלי חיים עוסקים בו בדרך כלל – אוכל, הישרדות ושאר צורכי הגוף. במצב שכזה, עם הזמן, האדם הופך לסוג של חיה (להבדיל).

פרעה מלך מצרים וצוות יועציו יודעים את הסוד הזה. זוהי מטרתם האמיתית, שלעם ישראל לא יהיה רגע זמן פנוי לחשוב על עצמם ועל מצבם, הגשמי והרוחני. לכן הוא מכביד עליהם את העבודה יותר ויותר. חלק גדול מהעם אף נמשך לעבודת האלילים של מצרים ומשתחווה להם. אט, אט, יותר ויותר יהודים שוכחים מאלוקי ישראל, שישנו בורא לעולם שמשגיח בהשגחה פרטנית על כל יחיד ויחיד, אליו אפשר לפנות בתפילה ובבקשה שיגאל אותם מהשעבוד הנורא. אין לך גלות גדולה מזו. זוהי "גלות הדעת". כל דעתם ושכלם שקוע בזוטות ובדברים גשמיים, ואינו מוקדש כלל לדברים נעלים ומרוממים יותר.

עד היום, כשאנו נמצאים בגלות, חלק נכבד ועיקרי מהגלות הוא גלות הדעת. האדם המאמין באמת לא ייכשל בנסיונות, בידועו שעין רואה מלמעלה וכל מעשיו בספר נכתבים. כעס על מקרה כלשהו מראה על חוסר אמונה. כמו כן, מקרה שקורה לאדם לא יגרמו לו לשום עצב ודכדוך, כשהוא יודע שהכל נשלח מלמעלה, מאב אוהב ורחום. כל אלה הם תוצאה של בלבול הדעת, וחוסר בהירות באמונת הבורא.

שבת שלום שמשון אליעזר פוקס

זמני השבת
הדלקת נרות
מוצאי שבת
5:43
4:41
נא לשמור על קדושת הגליון
אין לקרוא בשעת התפילה
לית: 6:16

אָהַל הַהַלְלָה

מי שמסיבה כל שהיא לא בירך ברכות השחר בבוקר, ולא נזכר עד הצהריים, האם רשאי לברך ברכות אלו בצהריים? הוכיח מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל, שמצות ברכות השחר אינה מוגבלת בזמן, ואפילו אם לא בירך בבוקר, ונזכר רק בצהריים, אחר חצות היום, גם כן רשאי לברך, שאם לא נאמר כן, נמצא שברכות השחר הן בכלל מצות עשה "שהזמן גרמא", שהרי הן תלויות בזמן, וכדין קריאת שמע, שמכיון שיש זמן וגבול למצות קריאת שמע, "בשכבך ובקומך", הנשים פטורות מעיקר הדין מקריאת שמע. ואם כן, אחר שהגאונים כתבו שגם נשים חייבות בברכות השחר, על כרחינו לומר שזמן כל היום, אפילו אחר חצות היום. ועל כן נראה שברכות השחר, אף שמצוה לברכן בבוקר, מכל מקום אם טעה ולא בירך, רשאי לברכן כל היום כולו.

אולם הגאון מליסא בסידור עץ החיים כתב, שברכות השחר שייכות דוקא ב"שחר", ואחר ארבע שעות (זמניות) מזריחת החמה אי אפשר לברכן. וכדין ברכות קריאת שמע, שאין לברכן אחר ארבע שעות מהזריחה. גם הגאון רבי שלמה קלוגר ז"ל בספר החיים כתב שאין לברך ברכות השחר אלא עד זמן חצות היום. אבל בשעות הצהריים אי אפשר לברכן.

ולפי דבריהם לכאורה הנשים פטורות מברכות השחר, שהרי הן תלויות בזמן מסויים.

אהל לחידוש חידושים ופנינים לשולחן השבת

"וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב"

רש"י מבאר: וארא אל האבות.

כך אנו אומרים גם בתפילת שמונה עשרה: אלוקי אברהם אלוקי יצחק ואלוקי יעקב – להגיד שלכל אחד הייתה השגחה מיוחדת בפני עצמו. ישנם אנשים שכששואלים אותם אם הם שומרי תורה ומצוות, הם משיבים: אתה יודע מי היה סבא שלי?!... הוא היה רב גדול.. האנשים הללו חושבים שיש להם זכות אבות, אבל האמת הפוכה, הן מזכה את האבא, ולא האבא מזכה הן... משל למה הדבר דומה: קמצן רצה להגיע למקום חפצו עם מזוודות אך החליט ללכת ברגל ולא לשלם עבור הסעה. אך כובד המזוודות עצר בעדו... עצר נהג מונית ושאל כמה יעלה לו להגיע לביתו. הנהג ענה באדיבות: שלושים שקלים. "והמזוודות?" השיב לו הנהג: "המזוודות בחינם". קפץ מיודענו על המציאה ואמר לנהג: "מעולה, אז תיקח רק את המזוודות". השיב לו נהג המונית בקור רוח: "אני מוכן לקחת אותן בחינם, בתנאי שתשלם על הנסיעה"... כן הוא הנמשל: כשאדם שומר תורה ומצוות ויש לו גם זכות אבות, זו מעלה גדולה שזכות אבות היא תוספת על העיקר. דוגמה טובה לזה היא בפזמון "אחד מי יודע" בהגדה של פסח: כשם שבפסח אומרים שלשה אני יודע! – שלשה אבות. מתי השלושה אבות הם דווקא שלי הרי הם גם של ישמעאל ועשיו? כשאני מאמין באחד אלוקינו, ומקיים שני לוחות הברית, אזי שלושה אבות הם הזכות שלי דווקא...

וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם

מסופר שפעם אחת נכנס לחדרו של החתם סופר זי"ע, אחד מגדולי הסוחרים בעיר ובקש את עזרת הרב: "כפי הידוע לרב סוחר גדול אני, אולם כעת נקלעו עסקי לצרות, ומבקש אני ממעלת כבוד הרב שיברך אותי ובחכמתו הרבה ייתן לי עצה איך לצאת מן המיצר". "אכן, ידוע לי מצבך הקשה" – אמר הרב – "אולם עוד יודע אני, שאחיק עני ואביון וצריך הוא עזרה בפרנסתו, ואילו אתה מתעלם מלהושיט לו עזרה". "יסלח לי כבוד הרב" – מלמל העשיר במבוכה – "אבל כרגע עסקי אינם מרשים לי לעזור, אולם אם אצא מן המיצר, בוודאי שאעזור לך". אמר לו החתם סופר – "בפרשת השבוע – אומר הקב"ה: "וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל", מה הפירוש המלה "וגם" וכי מי עוד שמע את נאקתם? אלא, בשעה שבני ישראל נאנקו ונאנחו תחת עול מצרים, שמע כל אחד מהם גם את אנחת אחיו, למרות השעבוד, השתדל כל אחד להקל מעל סבלו של רעהו בכל יכולתו, ובשכר שמיעה זו שמע גם הקב"ה את אנחתם והושיעם. א"כ, עזור גם אתה לאחרים למרות מצבך הלא טוב – ובוודאי יושיעך ה' מכל צרותיך!

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8566615
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל המעשה

"ויפן פרעה ויבוא אל ביתו ולא שת לבו גם לזאת"

בספר שפתי צדיק מבואר: פרעה הוזהר על ידי משה רבינו, הוא ראה את האותות של המטה וכעת המכה הראשונה בסדרה שהובטחה לו – הופיעה, היאור הפך לדם, "ויפן פרעה" הוא מתבונן בכל מה שמתרחש מסביב ומחליט להתעלם, "ויבוא אל ביתו ולא שת לבו גם לזאת", אפילו לא הרהור תשובה אחד. לכאורה, אם היה מהרהר בתשובה, מה יועיל ההרהור טרם ששינה את מעשיו?

באחד הימים קרא הרה"ק מקלויזנבורג זצ"ל לאחד ממקורביו בבקשה שיקרא לגביר פלוני. אותו גביר היה מבית שומר תורה ומצוות, אלא שלאחר הנוראה שבמלחמות, סר מן הדרך ושינה את טעמו לחלוטין. מכיוון שהצליח מאוד בעסקיו ולבו היה נדיב ורחב, היה תורם גדול למטרות חסד, בהן גם החזקת תורה וצדקה ללומדיה, אולם מצוות לא קיים כלל ועיקר. כעת, משנקרא הגביר לחדרו של הרבי מקלויזנבורג, הבין מיד שהרבי מעוניין בסיוע כספי ולכן הצטייד בהתאם: הוא ניגש לכספת ושלף חמישים אלף דולר ארוזים היטב בשטרות מגוהצים, הניח בכיס מקטורנו הפנימי ופסע מעדנות אל הקודש פנימה. משנכנס, כיבדו הרבי לשבת והחל לשאול לשלומו. הגביר ענה ששלומו טוב מאוד. שאלו הרבי, "מה מעשיך ביום יום?" והגביר השיב שהוא דואג לעסקיו, נהנה מהעולם הזה בכל מיני צורות ובאופן כללי טוב לו מאוד. "לא שאלתי על הגשמיות שלך", הבהיר לו הרבי מקלויזנבורג, "אני שואל: מה עם הרוחניות שלך?" אה, חלף הרהור מהיר במוחו של הגביר, כנראה שהרבי לא מעוניין לבקש ממני ישירות את הכסף, לכן הוא מגלגל את השיחה לשם. "בחלק הרוחני אני משתדל לתת הרבה צדקה", ערך הגביר 'קיצור דרך' משמעותי, "אפילו למוסדות של הרבי הבאתי סכום נכבד", והוא שלף את הכסף תוך כדי דיבור והניח על השולחן. להפתעת הנוכחים התרומם הרבי ממקומו ובניגוד גמור לאישיותו הרכה החל לשאוג על הגביר: "ומה סבור הנך, שעולם הבא תקנה בכמה דולרים בזויים וסרווחים? וכי אינני יודע את כל תועבותיך ומעשיך המגונים? אין לי חפץ בכסף!" הגביר החוויר כסיד ומקורבו של הרבי שהביא אותו פנימה, סייע לו לדדות בכיוון ההפוך החוצה. לאחר מכן שב המקורב אל הרבי וביקש לדעת מה אירע כאן. הרבי השיבו במילים ספורות: "הוא היה בטוח שעולמו מובטח לו בגן עדן, רצייתי לזעזע אותו כדי לגרום לו לכל הפחות להרהור תשובה אחד עלי אדמות..." עתה ניתנה ראש ונשובה לדבריו של הישפתי צדיק: "נרמז בתורה הקדושה שכל עבודת האדם להכניע הסטרא אחרא, על כן מה שמהרהר טוב – גם כן יש לו שכר וקרבות". פרעה בגודל רשעתו, סירב גם להרהור תשובה אחד. קטן. דווקא משום שהוא ידע מה כוחו!... (במחשבה תחילה)

"ויצעק משה אל ה' על-דבר הצפּרְדַּעִים" לאחר שפרעה מבקש ממשה להסיר את הצפרדעים, משה רבנו צועק

אל ה': ונשאלת השאלה מדוע משה צריך לצעוק? מדוע אינו יכול רק לדבר? מסופר על הגאון רבי אברהם ברוידה מטרנופול זיע"א שנזדמן פעם אחת לפונדק שבו התאכסנה חבורת 'משכילים'. בהגיע שעת תפילת ערבית החלו ה'משכילים' להתהולל בקולי-קולות, כדי להפריע לרב בתפילתו. בתגובה התחיל הרב להתפלל בצעקות עד שקולו הדהד בכל הפונדק עד כדי כך שהמשכילים נבהלו והפסיקו. לאחר התפילה שאלו ה'משכילים' את הרב מדוע התפלל בצעקות רמות כל-כך. השיב רבי אברהם: "התורה מספרת שמשה רבנו התפלל להפסקת המכות על מצרים. תפילתו מוזכרת בלשון 'ויעתר', ויפרוש כפיו וכדומה. אולם פעם אחת, במכת צפרדע, נאמר ויצעק משה. מדוע צעק? אלא שכאשר רבבות אלפי צפרדעים מקרקרות בקולי-קולות, אין למשה ברירה אלא לצעוק, כדי שיוכל לשמוע את מה שהוא מוציא מפיו..."

מישהו אמר לי פעם,

שפרשת השבוע מוכיחה,

שיש דברים שאפשר לפתור רק עם מכות...

הוא הוסיף ואמר, שלטעמו זאת הסיבה

שרבי יהודה היה נותן לעשרת המכות סימנים –

כי מכות בלי סימנים זה לא מכות...

"למה אתם כל כך אדומים וצרודים?", התפלא יוסף.

"כי שנינו התווכחנו", על מה שאל יוסף: "כל פעם שאנחנו נוסעים

באופניים הוא חייב לריב איתי מי ישב ליד החלון..."

"הצלחתי לסגור תיק שהיה פתוח עשרים שנה", מבשר סטאז'ר

צעיר למנהל משרד עורכי הדין היוקרתי, שהיה גם אביו.

עורך הדין האב, נענע בראשו במורת רוח:

"אם היית טיפה יותר חכם", העניק לו שיעור לחיים,

"יכולת להמשיך להתפרנס מהתיק הזה

עוד עשרים שנה"...

קצת מאתנו

"שלח את עמי"

כאשר מלך אוסטריה העניק שוויון זכויות ליהודים תושבי מדינתו, היו כל ישראל שרויים בשמחה גדולה, מגדולם ועד קטנם חגגו, ריננו וזימרו לכבוד המאורע הגדול, לו זכו. באותה שעה הבחינו תלמידיו של החתם סופר זצ"ל, כי דמעות זולגות מעיני רבם הגדול, ושאלוהו משתוממים, מדוע זה יהא רבינו שרוי בצער בשעה גדולה זו, כאשר העם כולו כה שמח, השיבם החתם סופר ואמר, אמשול לכם משל, ושוב לא תתמהו. לאחד ממלכי העמים, מלך אדיר וחזק, אשר שלט בכיפה, היה שר חשוב ונכבד, שהמלך חיבבו והוקירו עד מאד. לימים חטא אותו שר ונתחייב ראשו למלכות, אלא מכיוון שהיה המלך רחום וחנון, וביותר כלפי שרו, אשר היה מקורב אליו ביותר, החליט המלך להקל בעונשו ולהמירו במאסר לזמן בלתי מוגבל, ויחד עם זאת הבטיח, כי בסופו של דבר יוציאנו לחופשי. והמלך עשה כאשר אמר, השר נשלח אל בור הכלא, שם היה נתון למרותו של מפקד בית הסוהר, אשר התאכזר אליו עד מאד, הוא הכניסו לתא אפל וחשוך, מלא טחב וצינה, אולם עם כל זה נחמה פורתא היתה לו, לאותו אסיר אומלל, והוא התחזק בתקווה, כי בוא יבוא היום, והמלך ישחררנו ממצב מעיק זה וישלחנו לחופשי. והנה באחד הימים הגיע לאוזניו של השר הכלוא קול שאון ותכונה רבה, המתרחשת סביב חדר כלאו, ושמחה רבה מילאה את לבו הרצוף. הנה סוף סוף באים לשחררני, סבר לתומו, אולם מה גדלה אכזבתו, כאשר נוכח, שכדי לסדר ולנקות את תאו הגיעו שלוחי המלך, ואף לקבוע בו חלון, שישמש לאוורור החדר הטחוב ולתאורתו. לשמע בכיו הנורא, אשר התפרץ מפיו, נדהמו השליחים ושאלוהו, מה מקומה של בכייה זו דווקא עתה, בעת בשורה, כאשר כה מיטיבים אנו את תנאיך במקום אפל זה? בקול חנוק מדמע התאמץ האסיר להסביר לשואליו, אכן ביקשתם לשפר את מצבי, אך הקלה זו, שאכן הקלה היא ביחס למצבי הנוכחי, הכבדה היא ביחס למצבי הכללי, כל עוד ישבתי נמק בכלאי המעופש והחשוך, תקווה איתנה מילאה את ליבי, כי יבוא יום, והמלך יזכור את מצוקתי ויצווה לשלחני לחופשי, אולם עתה, משברור לי, כי יהא עלי לשבת בבור צר זה עוד ימים רבים, ומי יודע עד מתי, כיצד אוכל לחדול מבכיי. עתה שוב לא תתפלאו וודאי על בכיי לעת זו, סיים החתם סופר את דבריו, מה גם שאמרו לנו חז"ל (סנהדרין צח). אם ראית דור, שצרות רבות באות עליו כנהר, חכה לו. אם העניקו לנו זכויות אזרח בגלות מרה זו, מי יודע, כמה זמן עוד נגזר עלינו לשרת בגלות קשה זו. (אור אהרן)

א.ה. בעוד כולם עצובים השבוע על פסילתו של שלוחא דרבנן ה' אריה דרעי שיחי' על ידי שלטון העריצים והכופרים. רואה אני צד שמחה ואפיי גדולה כי סוף כל סוף רבים חשבו אחרי הבחירות האחרונות, הנה... עכשיו... הכל יהיה טוב. ושכחו שעדיין לא הגיע לציין גואל... ולשמחה זו מה היא עושה... בא בורא עולם ברחמיו ובחסדיו והזכיר לנו שהוא לא שכח שעדיין אנחנו בגלות...

לרפואה שלימה
סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו

 לבריאות ברכה והצלחה
אברהם בן נקדם ניסן הי"ו
 וכל משפחתו א.מ.ן

שיעור בפרשת שבוע
 מהרב **שמשון פוקס שליט"א**
כל יום חמישי
מיד לאחר מנחה
 בביכנ"ס **אור אבנר**
 רח' **משה דיין** קרית הסביונים **יהוד**
מנחה - בשעה 16:30

בית הכנסת
"עולי בבל"
 ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל

שחרית - 7:30
מנחה ערבית - 16:30
שיעורי תורה מידי יום
לאחר ערבית
 יום א' ב' ה'
 רב בית הכנסת
 הרב יהונתן אמדי שליט"א
 יום ג'
 הרב **שמשון פוקס שליט"א**
 יום ד'
 הרב **נאור דרשני שליט"א**
 יום ה' -
 הרב **רפאל עגיב שליט"א**
 בשעה **19:00**
"יש קונה עולמו בשעה אחת"
שימו לב <<<<

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
 לזכות להצלחה ולבריאות איתנה
אסף מזרחי בן רחל ומשפ' הי"ו
שאל סאלם בן גיט ומשפ' הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפ' הי"ו
דוד חיים בן עליזה ומשפ' הי"ו
טוביה שרבי בן נוימה ומשפ' הי"ו
אופיר דלל בן אורה ומשפ' הי"ו

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
 רח' דוד אלעזר 18
תפילת שחרית 6:30
מנחה וערבית (סמוכות) 16:00
שיעורי תורה מידי יום אחרי ערבית
 יום א' - הרב **שמשון פוקס שליט"א**
 יום ב' - הרב **הגאון אברהם הכהן שליט"א**
 יום ג' - הרב **רפאל עגיב שליט"א**
 יום ד' - הרב **בן יאבו שליט"א**
 יום ה' - הרב **שלום אטלן שליט"א**

לימוד אברכים עם תלמידים כל יום שני ורביעי בשעה 20:00
ערבית מאוחרת: יום ב' 20:45 יום ד' 20:45 יום ה' 21:00

ברכה והצלחה בכל העניינים לר' שאל סאלם הי"ו ומשפחתו